

مفهوم صورتحساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان چیست؟

بر اساس قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان، از زمان اجرای این قانون، کلیه صاحبان مشاغل و شرکت‌ها مکلف هستند فاکتورهای فروش خود را به صورت الکترونیکی به سامانه مؤدیان ارسال کنند. بر اساس **بند (ث) ماده ۱** این قانون، صورتحساب الکترونیکی به این صورت تعریف شده است: «صورتحسابی با شماره مالیاتی یکتا که اطلاعات آن در حافظه مالیاتی فروشنده ثبت و نگهداری می‌شود».

فاکتورهای جدید فروش، دو تفاوت اساسی با فاکتورهای قبلی دارند که به طور خلاصه عبارت‌اند از:

۱. شماره مالیاتی منحصر به فرد: فاکتورهای الکترونیکی دارای شماره‌ای ویژه به نام "شماره منحصر به فرد مالیاتی" هستند که توسط سامانه مؤدیان و براساس الگوریتم‌های مشخص تولید می‌شود. در گذشته، شماره‌گذاری فاکتورها بر عهده مؤدیان بود.

۲. ذخیره در حافظه مالیاتی: تمامی صورتحساب‌های الکترونیکی به صورت خودکار در حافظه مالیاتی ذخیره می‌شوند. این در حالی است که پیشتر، فاکتورها صرفاً بین فروشنده و خریدار رد و بدل می‌شدند. به بیان ساده‌تر، صورتحساب الکترونیکی مشابه فاکتورهای سنتی است، اما تفاوت‌هایی دارد و بسته به نوع کسب‌وکار، نوع خاصی از آن باید صادر شده و مطابق دستورالعمل سازمان امور مالیاتی به سامانه مؤدیان ارسال شود.

روش‌های ارسال اطلاعات صورتحساب الکترونیکی به سامانه مؤدیان به شرح زیر است:

۱. ارسال مستقیم توسط مؤدی: در این روش، مؤدی با استفاده از کلید خصوصی خود، صورتحساب الکترونیکی را امضا و به صورت مستقیم به سامانه مؤدیان ارسال می‌کند. این شیوه به مؤدی کنترل کامل بر روند ارسال اطلاعات را ارائه می‌دهد.

۲. ارسال از طریق شرکت معتمد نوع اول با استفاده از کلید شرکت معتمد: در این حالت، اطلاعات صورتحساب توسط شرکت معتمد دریافت شده و این شرکت با بهره‌گیری از کلید خصوصی و زیرساخت‌های خود، صورتحساب الکترونیکی را صادر و به سامانه مؤدیان ارسال می‌کند. در این روش، مسئولیت صدور و ارسال بر عهده شرکت معتمد است.

۳. ارسال از طریق شرکت معتمد نوع اول با استفاده از کلید مؤدی: در این روش، مؤدی ابتدا صورتحساب الکترونیکی را با کلید خصوصی خود امضا می‌کند و سپس شرکت معتمد وظیفه ارسال اطلاعات به سامانه مالیاتی را بر عهده می‌گیرد. این شیوه امکان تقسیم وظایف بین مؤدی و شرکت معتمد را فراهم می‌سازد.

۴. ارسال از طریق سامانه‌های دولتی: در این روش، مؤدی می‌تواند اطلاعات خود را از طریق سامانه‌های دولتی ارسال کند. این شیوه به مؤدی اجازه می‌دهد با حمایت و زیرساخت‌های دولتی، اطلاعات مالیاتی خود را به‌صورت کارآمد منتقل کند.

هرکدام از این روش‌ها به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که اطمینان و امنیت را در ارسال اطلاعات مالیاتی برای مؤدیان فراهم سازند.

انواع صورتحساب‌های الکترونیکی در سامانه مؤدیان

در ایران، بر اساس قوانین جاری، صورتحساب‌های جدید به دو دسته اصلی تقسیم می‌شوند:

۱. صورتحساب رسمی الکترونیکی.

۲. صورتحساب سنتی یا کاغذی با شماره منحصر به فرد مالیاتی که در شرایط خاص کاربرد دارد.

صورتحساب رسمی الکترونیکی شامل سه زیرگروه زیر می‌باشد:

۱. صورتحساب الکترونیکی نوع اول: این نوع صورتحساب حاوی اطلاعات کامل و دقیقی درباره هر دو طرف معامله، یعنی **خریدار*** و ***فروشنده***** است. اطلاعات ثبت‌شده شامل موارد زیر می‌باشد: - مشخصات فروشنده (مانند شماره اقتصادی، نام، نشانی و غیره) - نوع فروش (نظیر معاملات بورس کالا، انرژی، قراردادهای پیمانکاری، واردات و صادرات) - مشخصات خریدار (مانند شماره اقتصادی معتبر ثبت‌شده در سامانه مؤدیان) - تاریخ و زمان صدور صورتحساب - جزئیات کالا یا خدمات ارائه‌شده (مانند نوع کالا، مقدار، قیمت واحد و مبلغ کل) اگر اطلاعات هویتی خریدار، نظیر شماره اقتصادی، معتبر باشد و در سامانه مؤدیان ثبت شده باشد، پس از تأیید سامانه، این صورتحساب در *****کارپوشه خریدار***** ثبت می‌شود و می‌تواند به عنوان *****اعتبار مالیاتی***** محاسبه گردد.

۲. صورتحساب الکترونیکی نوع دوم: صورتحساب نوع دوم تنها شامل اطلاعات کامل درباره *****فروشنده***** و جزئیات مربوط به *****کالا یا خدمات***** ارائه شده است و فاقد اطلاعات مربوط به خریدار می باشد. به همین دلیل، این نوع صورتحساب برای خریدار *****اعتبار مالیاتی ایجاد نمی کند*****. اطلاعات کلیدی در این صورتحساب شامل موارد زیر است: - مشخصات فروشنده - جزئیات کالا یا خدمات (مانند مقدار و مبلغ)

۳. صورتحساب الکترونیکی نوع سوم: این نوع صورتحساب به *****رسید پرداخت بانکی***** یا تراکنش های انجام شده از طریق درگاه های الکترونیکی شباهت دارد و صرفاً اطلاعاتی مانند: - مبلغ پرداختی - مشخصات پذیرنده (فروشنده) - برخی جزئیات دیگر را شامل می شود. این نوع صورتحساب نیز برای خریدار *****اعتبار مالیاتی به همراه ندارد***** و بیشتر جهت ثبت پرداخت ها و ارائه رسید به کار گرفته می شود.

تعریف صورتحساب سنتی یا کاغذی در سامانه مؤدیان

براساس **ماده ۱۲ قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان**، در صورتی که به دلیل بروز حادثه یا نقص فنی امکان صدور صورتحساب الکترونیکی وجود نداشته باشد، اشخاص مشمول موظفاند تا پایان روز اداری بعدی، این موضوع را از طریق کارپوشه خود در سامانه مؤدیان یا به هر راهی که سازمان اعلام می کند به سازمان یا شرکت معتمد ارائه دهند. در این بازه زمانی، تا زمانی که صدور صورتحساب الکترونیکی امکان پذیر گردد، فروشنده باید فروش های خود را بر اساس دستورالعمل های ابلاغ شده از سوی سازمان ثبت و صورتحساب های صادره را ارسال کند.

در همین راستا سازمان امور مالیاتی کشور طی دستورالعمل شماره ۵۰۸/۱۴۰۰/۲۰۰ مورخ ۲۵/۰۲/۱۴۰۰ نحوه ثبت و ارسال صورتحساب الکترونیکی در مواردی که به دلیل بروز حادثه امکان صدور صورتحساب وجود ندارد را تشریح کرده است که براساس آن چنانچه در صورت بروز حادثه و نقص فنی امکان ارسال صورتحساب الکترونیکی از طریق سامانه مؤدیان فراهم نبود، مؤدی می تواند نسبت به صدور صورتحساب الکترونیکی تحت عنوان صورتحساب شمس اقدام نماید.

مفهوم صورتحساب شمس و کاربرد آن در نظام مالیاتی کشور

براساس دستورالعمل شماره ۵۰۸/۱۴۰۰/۲۰۰ سازمان امور مالیاتی کشور، صورتحساب شمس به عنوان نوعی سند سه نسخه ای شناخته می شود که برای ثبت عملیات فروش کالا یا ارائه خدمات در شرایط خاص، مانند وقوع رویدادهای غیرمنتظره یا بروز خطاهای فنی، به کار گرفته می شود. این صورتحساب دارای شناسه یکتای سازمانی است که آن را از

سایر اسناد متمایز می‌کند. برخلاف صورتحساب‌های الکترونیکی، صورتحساب شمس به صورت کاغذی صادر می‌شود و مشابه فاکتورهای رسمی کاغذی باقی می‌ماند. این سند به دلیل برخورداری از شماره منحصر به فرد مالیاتی، جزو صورتحساب‌های رسمی محسوب می‌شود. پس از اجرای قوانین مربوط به پایانه‌های فروشگاهی و سامانه‌های مرتبط، نام این صورتحساب به شمس تغییر کرد، که مخفف عبارت "شناسه معتبر سازمان امور مالیاتی" است. صورتحساب شمس ابزاری کاربردی در نظام مالیاتی کشور به شمار می‌آید و نقش مهمی در شفافیت فرآیندهای مالی و افزایش نظارت سازمان امور مالیاتی دارد.

تکالیف مالیاتی مؤدی در قبال صورتحساب شمس چیست؟

۱. مؤدی باید حداکثر تا هفت روز پس از پایان هر دوره مالیاتی، وضعیت صورتحساب‌های شمس تخصیص یافته به خود، اعم از عدم استفاده یا ابطال را مشخص و نتیجه را به شرکت معتمد اعلام کند.

۲. پس از رفع حادثه یا نقص فنی، استفاده از صورتحساب شمس برای مؤدی جهت فروش کالا یا ارائه خدمات مجاز نخواهد بود.

۳. در صورت صدور صورتحساب شمس، خریدار موظف است اطلاعات خرید را در سامانه مؤدیان ثبت نماید.

۴. در صورت عدم ثبت و ارسال اطلاعات صورتحساب‌های شمس در مهلت‌های مقرر، مؤدیان صادرکننده صورتحساب شمس مشمول جرائم مقرر در [ماده \(۲۲\) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان](#) خواهند شد.

تکالیف شرکت‌های معتمد ارائه‌کننده خدمات مالیاتی در قبال صورتحساب شمس

۱. شرکت معتمد موظف است شناسه تخصیص یافته به صورتحساب شمس توسط سازمان را بر اساس نیاز فروشنده، مطابق مقررات اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی و متناسب با نوع کسب و کار وی، به مؤدیان تحت پوشش خود تخصیص دهد. در صورت نیاز فروشنده به تخصیص مجدد صورتحساب شمس، شرکت معتمد باید حداکثر ظرف ۲۴ ساعت پس از ارائه درخواست توسط فروشنده، با توجه به نیاز فروشنده و طبق مقررات اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی، این تخصیص را انجام دهد.

۲. شرکت معتمد باید ترتیبی اتخاذ کند که فروشندگان تحت پوشش بتوانند صورتحساب‌های شمس صادره خود را در مهلت معین به نماینده شرکت تحویل دهند و رسید مربوطه را دریافت کنند.

۳. شرکت معتمد موظف است حداکثر ظرف ۲۴ ساعت پس از دریافت نسخ صورتحساب شمس از فروشنده، نسبت به بررسی و تأیید صورتحساب الکترونیکی متناظر آن در سامانه مؤدیان اقدام نماید و یا ظرف ۷ روز کاری از زمان دریافت، صورتحساب‌های مؤدی را ثبت کرده و فروشنده را از اقدامات انجام‌شده مطلع سازد.

۴. شرکت معتمد باید حداکثر تا ۱۵ روز پس از پایان هر دوره مالیاتی، وضعیت صورتحساب‌های شمس تخصیص‌یافته به فروشنده را اعم از صدور، عدم صدور و ابطال تعیین نموده و نتیجه را از طریق سامانه مؤدیان به سازمان امور مالیاتی اعلام کند.

۵. شرکت معتمد موظف است در صورت ثبت، دریافت یا تأیید صورتحساب‌های شمس صادره توسط مؤدی، اعتبار ثبت در سامانه مؤدیان را اعتبارسنجی کرده و نتیجه را به سازمان امور مالیاتی اعلام نماید.

۶. شرکت‌های معتمد در صورت عدم ثبت یا بررسی و تأیید صحیح صورتحساب‌های شمس ارائه‌شده یا ارسال‌شده توسط مؤدی، موظف به جبران خسارت بر اساس مقررات مربوطه خواهند بود. این مسئولیت شامل موارد عدم صدور صورتحساب شمس به دلیل کتمان درآمد توسط مؤدی نمی‌شود.

الگوهای صورتحساب الکترونیکی نوع اول

اطلاعیه‌های مرکز تنظیم مقررات نظام پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان درباره الگوهای صورتحساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان نمایان‌گر ابزارهایی برای بهبود روند صدور و مدیریت صورتحساب‌ها در ایران است. این الگوها با هدف تسهیل فرآیندهای مالیاتی و افزایش شفافیت در معاملات تجاری طراحی شده‌اند تا مؤدیان بتوانند صورتحساب‌های خود را به صورت الکترونیکی ایجاد و ارسال کنند.

الگوهای صورتحساب الکترونیکی نوع اول شامل هفت نوع مختلف به شرح زیر است:

۱. الگوی فروش

۲. الگوی فروش ارزی

۳. الگوی صورتحساب طلا، جواهر و پلاتین

۴. الگوی چهارم قرارداد پیمانکاری

۵. الگوی پنجم قبوض خدماتی

۶. الگوی ششم بلیط هواپیما

۷. الگوی هفتم صادرات

۸. الگوی هشتم بارنامه

۹. الگوی یازدهم بورس اوراق بهادار مبتنی بر کالا

الگوی اول، که به عنوان الگوی فروش شناخته می‌شود، الگوی عمومی محسوب می‌گردد و در صورتی که فعالیت شما در دسته‌بندی الگوهای دوم تا هفتم قرار نگیرد، می‌توانید از آن استفاده کنید.

صدور صورتحساب الکترونیکی نوع اول با الگوی فروش ارزی

در رابطه با الگوی فروش ارز در سامانه مؤدیان، مرکز تنظیم مقررات نظام پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان ابتدا اطلاعیه شماره ۳۹ را در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۱۰ منتشر کرد سپس در اطلاعیه شماره ۵۰ در تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۰۷ مطالب تکمیلی در این رابطه را اعلام کرد که نکات حائز اهمیت در این خصوص بدین شرح است:

۱. در صورتحساب کالا/خدمت با شناسه کالا/خدمت با عنوان “خدمت فروش ارز به صورت اسکناس”، “خدمت فروش ارز به صورت حواله” و “خدمت کارسازی حواله‌های ارزی” که در سامانه دریافت شناسه کالا/خدمت بارگذاری گردیده، مجاز می‌باشد.

۲. تغییرات نحوه محاسبه و قواعد حاکم بر اقلام الگوی ارز در آخرین نسخه سند “دستورالعمل صدور صورتحساب الکترونیکی” بارگذاری شده در درگاه سازمان امور مالیاتی کشور بخش پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان، قسمت آیین نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و نرم‌افزارهای مرتبط، به تفصیل شرح داده شده است.

۳. در صورتحساب‌های مربوط به فروش اسکناس ضمن استفاده از شناسه خدمت مرتبط، مؤدیان بایستی طبق مقررات مربوطه نسبت به درج سود حاصل از فروش و کلیه کارمزدهای مربوطه در فیلد مأخذ مالیات بر ارزش افزوده در الگوی فروش ارز اقدام نمایند.

۴. در صورتحساب‌های مربوط به فروش ارز به صورت حواله، مؤدیان بایستی از شناسه “خدمت فروش ارز به صورت حواله” و در صورت نیاز در ردیف(های) بعدی از شناسه‌های مرتبط با “کارسازی حواله‌های ارزی” استفاده نموده و در هر ردیف نسبت به درج سود حاصل از فروش و کلیه کارمزدهای مربوطه در فیلد “مأخذ مالیات بر ارزش افزوده در الگوی فروش ارز” اقدام نمایند.

استفاده از الگوی صورتحساب طلا، جواهر و پلاتین در سامانه مؤدیان در سامانه مؤدیان، برای صدور صورتحساب‌های مرتبط با فروش طلا، جواهر و پلاتین، فیلدهایی تعریف شده‌اند که برخی از آن‌ها اختصاصی و برخی دیگر مشترک هستند. برای صدور این صورتحساب‌ها، رعایت فیلدهای زیر ضروری است:

۱. تاریخ و زمان صدور صورتحساب

۲. شماره اختصاصی مالیاتی برای فروشنده

۳. شماره اختصاصی مالیاتی برای صورتحساب‌های اصلاحی، برگشتی، یا ابطالی

۴. قالب صورتحساب

۵. شماره اقتصادی فروشنده

۶. شناسه کالا یا خدمت

۷. مبلغ پیش از اعمال تخفیف

۸. مبلغ پس از اعمال تخفیف

۹. میزان تخفیف داده شده

۱۰. موضوع صورتحساب

۱۱. قیمت واحد

۱۲. تعداد یا مقدار واحد

۱۳. نرخ مالیات بر ارزش افزوده (۹ درصد بر اجرت ساخت، سود فروشنده و حق العمل) (در سال ۱۴۰۴ = ۱۰٪)

۱۴. جمع کل حق العمل، اجرت و سود

۱۵. حق العمل

۱۶. سود فروشنده

۱۷. اجرت ساخت

۱۸. عیار طلا برای تعیین درجه خلوص طلا

این فیلدها اطمینان می‌دهند که تمامی اطلاعات مهم در خصوص معامله با دقت و به صورت جامع ثبت شده و دسترسی به آن‌ها برای مقاصد مالیاتی و قانونی ممکن باشد.

نکاتی در خصوص مالیات بر ارزش افزوده طلا

۱. اصل معافیت طلا در پرداخت مالیات: پس از تاریخ ۱۳ دی ۱۴۰۰، مصنوعات ساخته شده از طلا، جواهر و پلاتین دیگر به عنوان مقادیر اصلی از مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌شوند. این به این معناست که تنها بر اجرت کار، سهم سود فروشنده و حق العمل است که مالیات بر ارزش افزوده به میزان ۹ درصد اعمال می‌شود که این نرخ در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به میزان ۱۰ درصد تعیین شده است.

۲. روش محاسبه مالیات بر اساس اجرت و سود: مالیات بر ارزش افزوده تنها به اجرت‌ها، سود فروشنده و حق العمل ارتباط دارد. برای نمونه، اگر فروشنده ای بخواهد بر اساس اجرت و سودی که از فروش طلا دریافت می‌کند مالیات پردازد، باید این مالیات را بر مبنای مجموع این مقادیر محاسبه نماید.

نحوه ثبت قراردادهای پیمانکاری در سامانه مؤدیان
در نسخه جدید سامانه مؤدیان، قابلیت با عنوان «شناسه یکتای ثبت قرارداد» وجود دارد که امکان پذیرش این

شناسه را برای پیمانکاران فراهم می‌کند. با ثبت قراردادهای پیمانکاری در این سامانه، پیمانکاران می‌توانند شناسه قرارداد را در بخش کارپوشه خود دریافت کنند و در ارسال فاکتورهای مرتبط از آن استفاده کنند. برای دریافت این شناسه یکتا مراحل به شرح زیر وجود دارد:

۱. ابتدا وارد کارپوشه سامانه مؤدیان شوید.
۲. مدیریت قراردادها را از منوهای سمت راست صفحه انتخاب کنید.
۳. گزینه قراردادهای پیمانکاری را انتخاب نمایید.
۴. ثبت قرارداد می‌تواند توسط پیمانکار یا کارفرما انجام شود و هر دو طرف باید تأیید کننده باشند.
۵. اطلاعات کارفرما شامل کد اقتصادی را وارد کنید و اگر کد اقتصادی در دسترس نیست، شناسه هویتی و کدپستی را وارد نمایید.
۶. پس از تأیید اطلاعات طرف مقابل، مراحل بعدی مانند نوع و تاریخ قرارداد را ثبت کنید و از ثبت قراردادهای مشابه جلوگیری کنید.
۷. جزئیات قرارداد شامل عنوان، مبلغ، تاریخ شروع و پیش‌بینی پایان را تکمیل نمایید.
۸. در صورت نیاز به پیش‌پرداخت، اطلاعات مربوطه را وارد کرده و ثبت کنید.
۹. پس از بررسی صحت اطلاعات، تأیید نهایی را انجام دهید.
۱۰. جزئیات قرارداد ثبت شده را از بخش مربوطه مشاهده کنید.
۱۱. در نهایت، با تکمیل فرآیند، شماره قرارداد و شناسه یکتا ایجاد می‌شود.
۱۲. در هنگام ثبت فاکتور، می‌توانید از این شناسه در صورتحساب استفاده کنید.

همچنین، ثبت صحیح صورت وضعیت‌ها در سامانه مؤدیان به عنوان یک تعهد قانونی برای پیمانکاران مطرح است و رعایت آن به جلوگیری از مشکلات مالیاتی کمک می‌کند. شناخت انواع صورت وضعیت مانند موقت، قطعی و ماقبل قطعی ضروری است و باید در موعد مقرر ارسال شود تا از جریمه‌ها و مشکلات جلوگیری شود.

ثبت شناسه اشتراک قبوض در سامانه مؤدیان

با فعال شدن امکان ثبت شناسه اشتراک قبوض (آب، برق، گاز و تلفن) در سامانه مؤدیان، مالیات‌دهندگان می‌توانند به راحتی و از طریق این سامانه، شناسه‌های اشتراک قبوض خدماتی خود را به ثبت برسانند. این فرآیند در بخش “پرونده مالیاتی” و از طریق گزینه “قبوض” میسر است. مهم‌ترین اصول در ثبت شناسه اشتراک قبوض به شرح زیر است:

۱. ثبت تک‌مرحله‌ای قبوض: هر قبض تنها یکبار در سامانه ثبت می‌شود تا از دوباره کاری جلوگیری شود.

۲. تعیین سهم واحدهای مختلف: هنگام ثبت هر قبض، لازم است سهم شرکا یا واحدهای تجاری به وضوح تعیین شود.

۳. دسترسی به قبوض ثبت‌شده در گزارش‌ها: پس از ثبت، قبوض قابل مشاهده در بخش گزارش‌های مالی خواهند بود و به عنوان اعتبار مالیاتی مؤدیان در نظر گرفته می‌شوند.

اهمیت این فرآیند بدین شرح است:

ثبت شناسه اشتراک قبوض در سامانه مؤدیان گامی اساسی در راستای دیجیتالی کردن فرآیندهای مالیاتی است. این قابلیت به مؤدیان کمک می‌کند که هزینه‌هایشان را به طور دقیق ثبت و تسویه کنند و از مزایای مختلفی بهره‌مند شوند. بنابراین، توصیه می‌شود کلیه مؤدیان نسبت به ثبت شناسه اشتراک قبوض خود اقدام نمایند.

نحوه ارسال صورتحساب الکترونیکی توسط آژانس‌های هواپیمایی

بر اساس مقررات مربوط به قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مؤدیان، سازمان‌های فعال در زمینه‌ی فروش بلیط هواپیما نیز نیازمند صدور صورتحساب‌های الکترونیکی نوع اول هستند. این الزام از آن جهت است که اطلاعات مربوط به خریدار در فرآیند فروش بلیط باید ثبت شود. سامانه مؤدیان دارای طراحی ویژه‌ای برای آژانس‌های هواپیمایی است که مطابق با آن، صورتحساب‌های الکترونیکی نوع اول را بر اساس الگویی خاص صادر کنند. این

کسب و کارها باید به طور خاص از الگوی فروش بلیط هواپیما (الگوی ششم) استفاده کرده و آن را به سازمان امور مالیاتی ارسال نمایند.

نکاتی کلیدی در ثبت صورتحساب بلیط هواپیما:

۱. استفاده از الگوی ششم: برای تمام صورتحساب‌ها از این الگو استفاده شود.
 ۲. ارائه مدارک شناسایی: برای بلیط‌های داخلی وارد کردن کد ملی و برای بلیط‌های خارجی ارائه شماره گذرنامه مورد نیاز است.
 ۳. تکمیل نکردن بیش از یک بلیط در هر ردیف: در هر ردیف، فقط باید به مقدار یک بلیط اطلاعات وارد کرد.
 ۴. نوع بلیط فروخته شده: بایستی مشخص شود بلیط‌هایی که فروخته می‌شوند چارتری یا شناور هستند.
- بلیط‌های نوع شناور به آژانس‌ها این امکان را می‌دهد که به عنوان واسطه عمل کرده و درصدی از قیمت بلیط را به عنوان حق‌العمل دریافت کنند. در این موارد، پر کردن فیلد مربوط به حق‌العمل الزامی است. در حالی که برای بلیط‌های چارتری، این فیلد خالی می‌ماند زیرا کل مبلغ به عنوان سود آژانس تلقی می‌شود.

فرآیند صدور صورتحساب صادراتی در سامانه مؤدیان

در فرآیند صدور صورتحساب صادراتی در سامانه مؤدیان، نیازی به وارد کردن اطلاعات خریدار نیست. مطابق با قوانین، مبالغ کوتاه و صورتحساب‌های صادراتی باید به طور دقیق با هم برابر باشند. این تطابق ضروری است تا صادرکننده بتواند از نرخ صفر معافیت‌های مالیاتی و سایر مشوق‌های مالیاتی بهره‌مند شود. برای هر اظهارنامه گمرکی باید یک صورتحساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان ثبت گردد.

یکی دیگر از نکات مهم، زمان و تاریخ صدور صورتحساب است که باید برابر یا پس از تاریخ کوتاه‌اظهارنامه گمرکی باشد. در مواردی که بخشی یا تمام اقلام صادراتی بازگردانده شده و صادرکننده اقدام به ثبت صورتحساب اصلاحی نکند، جریمه‌هایی بر اساس قوانین اعمال خواهد شد. اگر اطلاعات صورتحساب با اظهارنامه گمرکی همخوانی نداشته باشد و از جانب مؤدی کم‌اظهاری صورت گیرد، این صورتحساب به عنوان نوع دوم شناخته شده و مشمول مجازات‌های مربوطه خواهد بود.

همچنین، در صادرات امکان برگشت از فروش وجود ندارد و فقط می‌توان از صورتحساب نوع اول استفاده کرد؛ صدور صورتحساب نوع دوم در این موارد مجاز نیست.

الگوی بارنامه در سامانه مؤدیان و صورتحساب الکترونیکی

در آذرماه ۱۴۰۳، الگوی بارنامه به سامانه مؤدیان برای ثبت صورتحساب‌های الکترونیکی مرتبط با خدمات حمل‌ونقل اضافه شد. این الگو اطلاعات جامع درباره انواع حمل‌ونقل شامل جاده‌ای، ریلی، دریایی و هوایی را پوشش می‌دهد و شرکت‌های حمل‌ونقل موظف شده‌اند تا اطلاعات بارنامه‌های خود را در این سامانه ثبت کنند. شماره بارنامه در این فرآیند، شناسه اصلی است و باید به صورت دقیق و الزامی درج شود. این صورتحساب‌ها تنها مربوط به خدمات حمل‌ونقل بوده و برای ارائه و ثبت اطلاعات مرتبط با حمل‌ونقل در چهار حوزه ذکر شده استفاده می‌شوند.

برای صدور صورتحساب‌های الکترونیکی مبتنی بر الگوی بارنامه، اطلاعات خاصی مورد نیاز است؛ برای مثال، شماره بارنامه که شناسه منحصر به فرد بارنامه است و باید حداکثر ۱۸ کاراکتر داشته باشد، به صورت اجباری در تمامی صورتحساب‌ها درج می‌شود. این شماره نباید تکراری باشد و باید مطابق استانداردهای سازمان امور مالیاتی وارد شود. همچنین در موارد خاص نظیر اصلاح یا ابطال بارنامه، شماره مرجع بارنامه که به عنوان ارتباط دهنده میان بارنامه اصلی و جدید عمل می‌کند، ضروری است. اطلاعات مبدأ و مقصد حمل‌ونقل نیز جزء الزامات صدور صورتحساب است. کشور مبدأ) با کد ۳ کاراکتری طبق استاندارد (ISO و شهر مبدأ (حداکثر ۵ کاراکتر) برای بارهایی که از ایران ارسال می‌شوند و همچنین کشور مقصد و شهر مقصد برای تمامی بارنامه‌ها باید ثبت شوند. این اطلاعات باید با اسناد رسمی حمل‌ونقل یا گمرکی هماهنگ بوده و بر اساس کدگذاری استاندارد تهیه شوند.

علاوه بر این، اطلاعات فرستنده و گیرنده شامل شناسه ملی، شماره ملی، کد فراگیر اتباع غیرایرانی یا شناسه مشارکت مدنی باید برای هر دو طرف ارائه شود. این اطلاعات در سامانه بررسی و تأیید می‌شوند و در صورت عدم ثبت، می‌توان از مستندات هویتی برای جایگزینی آن‌ها استفاده کرد. جزئیات مربوط به کالای حمل‌شده نیز در بخش دیگری از صورتحساب به ثبت می‌رسد که مشخصاتی نظیر نوع کالا، وزن و بسته‌بندی را در بر می‌گیرد. علاوه بر آن، شناسه کالا و شرح آن باید به شکلی دقیق و مطابق پایگاه اطلاعاتی کالا و خدمات وارد شود. اطلاعات حمل‌ونقل شامل مشخصات ناوگان نیز یکی از بخش‌های ضروری است. این اطلاعات بسته به نوع حمل‌ونقل متفاوت خواهد بود؛ برای حمل‌ونقل جاده‌ای شماره VIN خودرو، برای ریلی شماره قطار، برای

دریایی شماره کشتی و برای هوایی شماره پرواز ثبت می‌شود. دقت در صحت این اطلاعات، به‌ویژه در حمل‌ونقل جاده‌ای که اطلاعات راننده نیز باید درج شود، الزامی است.

تاریخ ثبت صورتحساب و نوع حمل‌ونقل (جاده‌ای، ریلی، دریایی یا هوایی) نیز باید در اطلاعات بارنامه مشخص شود. در حوزه حمل‌ونقل جاده‌ای، درج کد ملی راننده یا کد فراگیر اتباع غیرایرانی الزامی است. همچنین، موارد مهمی مانند شناسه خدمات حمل‌ونقل (شامل بیمه و خدمات مشابه) و مطابقت شماره اقتصادی شرکت باربری نیز باید مطابق دستورالعمل‌های مالیاتی در سامانه تکمیل شود. در صورت ابطال بارنامه اصلی، بارنامه جدید باید شامل شماره مرجع بارنامه ابطال‌شده باشد تا ترتیب صدور بارنامه‌ها رعایت شود.

هدف اصلی از ایجاد و استفاده از این الگو، شفاف‌سازی اطلاعات مربوط به حمل‌ونقل، از جمله مبدأ، مقصد، نوع کالا، وزن و سایر جزئیات مرتبط است. این الگو علاوه بر ایجاد امکان کنترل صحیح اطلاعات و انطباق با الزامات قانونی، فرآیند گزارش‌دهی مالیاتی را برای شرکت‌های حمل‌ونقل ساده‌تر و سریع‌تر می‌سازد.

الگوی بورس اوراق بهادار مبتنی بر کالا در سامانه مؤدیان

الگوی بورس اوراق بهادار مبتنی بر کالا، یکی از مهم‌ترین الگوهای صورتحساب‌های الکترونیکی در سامانه مؤدیان است. این الگو برای ثبت معاملات مرتبط با بورس کالا و گواهی‌های سپرده کالایی طراحی شده و هدف آن ساماندهی و استانداردسازی ثبت این معاملات برای ارتقای شفافیت و کنترل اطلاعات مالیاتی مربوطه می‌باشد.

این الگو برای معاملات کالاهایی که در بورس عرضه می‌شوند و به خریداران انتقال می‌یابند، از انضباط خاصی پیروی می‌کند. مهم‌ترین ویژگی این الگو، تطابق کامل اطلاعات صورتحساب با اعلامیه فروش بورس است که در صورت عدم تطابق، می‌تواند منجر به لغو معافیت نرخ صفر مالیاتی و طبقه‌بندی معامله به‌عنوان یک فروش عادی شود. دومین ویژگی مهم، نرخ مالیات بر ارزش افزوده صفر است که تنها در صورت تطابق کامل اطلاعات قابل اعمال است.

تمامی معاملات باید به صورت نقدی تسویه شوند و هرگونه تسویه غیرنقدی یا اقساطی پذیرفته نیست. اطلاعات کنترلی و کلیدی از جمله شماره اعلامیه فروش، تاریخ اعلامیه، مقدار و واحد اندازه‌گیری، مبلغ بعد از تخفیف، و شناسه کالا یا خدمت باید دقیق و مطابق با اعلامیه فروش بورس و سازمان امور مالیاتی وارد شوند. انواع مختلف صورتحساب‌ها شامل صورتحساب اصلی برای ثبت فروش اولیه، صورتحساب اصلاحی برای رفع خطاها و صورتحساب ابطالی که فقط پس از تأیید صورتحساب اصلی قابل صدور است، تعریف شده‌اند.

این الگو نیازی به درج اطلاعات خریدار ندارد، که از مشخصه‌های خاص آن در معاملات بورس کالا است. محدودیت‌ها شامل ثبت تنها یک شناسه کالا یا خدمت در هر صورتحساب و امکان صدور صورتحساب ابطالی پس از تأیید صورتحساب اصلی است. این سیستم مزایای زیادی از جمله شفافیت اطلاعات مالیاتی، استفاده از معافیت مالیاتی برای فروشندگان، کاهش تخلفات و افزایش نظارت را فراهم می‌کند. فروشندگان باید اطمینان حاصل کنند که اطلاعات صورتحساب به‌طور کامل با اعلامیه فروش بورس مطابقت دارد و بتوانند از مزایای این الگو بهره‌مند شوند.

برخی چالش‌ها و مشکلات رایج شامل عدم تطابق دقیق اطلاعات، اشتباه در ثبت تاریخ‌ها و فقدان آگاهی کامل از الزامات الگو می‌تواند منجر به حذف معافیت مالیاتی یا رد صورتحساب شود. به‌طور کلی، این الگو به‌عنوان یکی از ابزارهای کلیدی در سامانه مؤدیان عمل می‌کند که به بهبود شفافیت، کاهش تخلفات و افزایش کارایی اقتصادی در معاملات بورس کالا کمک می‌کند.

الگوهای صورتحساب الکترونیکی نوع دوم

صورتحساب نوع دوم الگوهای کمتری دارد و شامل موارد زیر است:

۱. الگوی اول (فروش)

۲. الگوی دوم (صورتحساب طلا، جواهر و پلاتین)

تفاوت بین صورتحساب الکترونیکی نوع اول با نوع دوم چیست؟ تفاوت کلیدی بین صورتحساب‌های الکترونیکی نوع اول و نوع دوم، در اطلاعات ثبت‌شده در آنها نهفته است. صورتحساب الکترونیکی نوع اول به‌عنوان یک سند جامع‌تر، شامل اطلاعات کاملی از خریدار و فروشنده است و برای معاملات بین دو فعال اقتصادی (B) ۲ (که نیازمند ثبت چنین اطلاعاتی هستند، مورد استفاده قرار می‌گیرد. این نوع صورتحساب به خریدار امکان محاسبه و بهره‌مندی از اعتبار مالیاتی را می‌دهد.

از سوی دیگر، صورتحساب الکترونیکی نوع دوم مخصوص معاملات نقدی است و در آن نیازی به درج کامل اطلاعات خریدار نیست. این نوع از صورتحساب بیشتر شبیه به رسیدهای معمولی است که برای خریدهای روزمره و مصرف‌کنندگان نهایی صادر می‌شود و از بابت این قبیل صورتحساب‌ها به خریدار اعتبار مالیاتی تعلق نمی‌گیرد.

انتخاب بین این دو نوع بستگی به نیازهای خاص کسب و کار و نوع معاملاتی دارد که انجام می‌شود. به طور کلی، صورتحساب نوع اول برای کسب و کارهایی که به اطلاعات دقیق‌تر و اعتبارات مالیاتی نیاز دارند مناسب‌تر است، در حالی که نوع دوم به دلیل سادگی و سرعت در صدور، برای معاملات نقدی و روزمره کاربرد دارد.

الگوهای صورتحساب الکترونیکی نوع سوم

همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد، صورتحساب الکترونیکی نوع سوم، مانند رسید پایانه‌های فروشگاهی، حاوی اطلاعات محدود است. این نوع صورتحساب فاقد تنوع در الگوها بوده و به شکل تنها و ثابت ارائه می‌شود.

انواع صورتحساب الکترونیکی بر اساس موضوع و ماهیت

علاوه بر دسته‌بندی‌های قبلی، صورتحساب‌های الکترونیکی را می‌توان بر اساس موضوع و ماهیت آن‌ها نیز تقسیم‌بندی کرد. در ادامه به بررسی این دسته‌بندی‌ها می‌پردازیم. هر نوع صورتحساب کاربرد خاص خود را دارد و مطابق نیازهای خود باید یکی از آن‌ها را صادر کنید. الگوهای صورتحساب‌های الکترونیکی در چهار دسته قرار می‌گیرند:

۱. صورتحساب الکترونیکی اصلی:

صورتحساب الکترونیکی اصلی به عنوان متداول‌ترین نوع صورتحساب شناخته می‌شود که برای هر معامله صادر می‌گردد. این نوع صورتحساب، نقش همان فاکتورهای سنتی فروش را ایفا می‌کند و در هنگام هر تراکنش فروش ایجاد و در سامانه مؤدیان ثبت می‌شود. به عبارتی، اولین صورتحساب الکترونیکی صادر شده پس از هر معامله که در سامانه ثبت می‌شود، به عنوان صورحساب اصلی یا مرجع محسوب می‌شود.

۲. صورتحساب الکترونیکی اصلاحی:

در گذشته، معمولاً به جای اصلاح صورتحساب‌های قبلی، آن‌ها را ابطال و صورتحساب جدید صادر می‌کردند، چرا که امکان اصلاح صورتحساب‌های چاپی مهیا نبود. با ظهور صورتحساب‌های الکترونیکی که قابلیت رهگیری توسط شماره منحصر به فرد مالیاتی را دارند، صدور صورتحساب‌های اصلاحی امکان‌پذیر شده است. با این حال، برخی اطلاعات همچنان قابلیت تغییر ندارند.

اگر موارد زیر نیاز به تغییر داشته باشند، امکان صدور صورتحساب اصلاحی وجود ندارد:

۱. اطلاعات اصلی خریدار، شامل: شماره اقتصادی، شناسه ملی، شماره ملی، شناسه مشارکت مدنی، یا کد اتباع خارجی.

۲. اطلاعات مربوط به کالا یا خدمات، شامل: شناسه کالا یا خدمت.

۳. نوع و الگوی صورتحساب

۴. نرخ ارزش افزوده

صدور صورتحساب اصلاحی تنها در صورتی ممکن خواهد بود که ما بخواهیم تغییراتی در تعداد اقلام صورتحساب، مبلغ و روش تسویه آنها ایجاد کنیم.

برای صدور صورتحساب اصلاحی، مؤدی باید یک صورتحساب جدید که شماره مالیاتی منحصر به فرد صورتحساب مرجع را دارد، به سامانه مؤدیان ارسال کند. این صورتحساب تمامی اطلاعات مرجع و تغییرات مورد نیاز را شامل می‌شود. اگر صورتحساب اصلاحی از نوع اول باشد، نیازمند تأیید خریدار است و در غیر این صورت، تأیید لازم نیست.

۳. صورتحساب الکترونیکی ابطالی:

اگر قصد دارید صورتحسابی را ابطال کنید، توجه به چند نکته ضروری است. بر اساس دستورالعمل صدور صورتحساب الکترونیکی، اگر فروشنده بعد از ارسال و ثبت صورتحساب در سامانه مؤدیان تصمیم به ابطال آن بگیرد، چند مسئله را باید مدنظر قرار دهد. اولین مسئله این است که ارسال اطلاعات به سامانه مؤدیان به روش سیستمی صورت می‌گیرد و امکان ابطال دستی وجود ندارد. بنابراین، نرم‌افزار حسابداری که مؤدی استفاده می‌کند، باید قابلیت صدور صورتحساب ابطالی را داشته باشد.

در ادامه، مؤدی باید مطمئن شود که شرایط زیر برای ابطال صورتحساب برقرار است:

۱. اطلاعات خریدار تغییر کرده باشد.

۲. اقلام موجود در صورتحساب مرجع باید به طور کامل بازگردانده شود.

۳. باید اسناد و مدارک معتبر مبنی بر عدم تحقق معامله وجود داشته باشد.

۴. اشتباه در ثبت تاریخ معامله باشد.

لازم به ذکر است که اگر صورتحساب مرجع هنوز تأیید نشده و در وضعیت در انتظار واکنش باشد، پس از ارسال صورتحساب ابطالی، وضعیت صورتحساب مرجع به "ابطال شده" تغییر می‌کند و صورتحساب ابطالی با وضعیت "عدم نیاز به واکنش" ثبت می‌گردد. اما اگر صورتحساب مرجع قبلاً تأیید شده باشد، تا زمانی که خریدار صورتحساب ابطالی را تأیید نکند، صورتحساب مرجع در سامانه ابطال نخواهد شد و صورتحساب ابطالی با وضعیت "در انتظار واکنش" ثبت می‌شود.

۴. صورتحساب الکترونیکی برگشت از فروش:

توجه به نکات زیر در خصوص صورتحساب برگشت از فروش در سامانه مؤدیان الزامی است:

۱. اقلام اطلاعاتی مربوط به خریدار غیرقابل اصلاح است.

۲. تعداد یا مقدار کالا یا خدمت باید نسبت به صورتحساب اصلی (مرجع) کاهش یافته باشد.

۳. نرخ مالیات بر ارزش افزوده غیرقابل اصلاح است.

۴. در صورتی که تمام اقلام کالا یا خدمت برگشت داده شده باشد باید صورتحساب ابطالی صادر شود.

۵. مبالغ مربوط به کالا یا خدمت در صورتحساب برگشت از فروش نسبت به صورتحساب اصلی نمی‌تواند تغییر کند.

الزام درج شناسه کالا یا خدمت در صورتحساب‌های الکترونیکی

شناسه کالا و خدمت در سامانه مؤدیان به عنوان یکی از ابزارهای اصلی مدیریت مالیات و شناسایی اقلام در نظام مالیاتی کشور شناخته می‌شود. این شناسه به هر کالا و خدمات ارائه شده در بازار اختصاص می‌یابد و به

سازمان امور مالیاتی این امکان را می‌دهد که پیگیری دقیقی از اظهارات مالیاتی تجار و کسب و کارها داشته باشد. شناسه کالا و خدمات یک کد ۱۳ رقمی است که تمامی اطلاعات لازم درباره یک کالا یا خدمت، از جمله نوع،

قیمت، تاریخ تولید و دیگر جزئیات را در بردارد. این شناسه باید به ازای هر ردیف در صورتحساب الکترونیک توسط مؤدیان درج شود.

درج شناسه کالا و خدمات در صورتحساب الکترونیک الزامی است و کلیه تولیدکنندگان، واردکنندگان و ارائه‌دهندگان کالا و خدمات باید این شناسه را از وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت) دریافت کنند. امکانات ارائه‌شده توسط سامانه مؤدیان به نحوی طراحی شده که به راحتی امکان ثبت و به‌روزرسانی شناسه کالا و خدمت برای مؤدیان فراهم می‌شود. این فرآیند دقت و صحت اطلاعات مالی را حفظ کرده و همچنین کمک می‌کند تا تمامی اطلاعات مورد نیاز برای ارزیابی دقیق مالیات جمع‌آوری شود.

برای دستیابی به لیست شناسه کالا و خدمات موجود و وضعیت مشمولیت ارزش افزوده و ضرایب مالیاتی، مؤدیان می‌توانند به سایت stuffid.tax.gov.ir مراجعه کنند. مرکز تنظیم مقررات نظام پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان در نامه شماره ۱۷۶۶۱/۲۶۸/د به تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۱ بر لزوم اطلاع‌رسانی جامع و کارآمد در این خصوص تأکید کرده است تا مؤدیان مالیاتی بدون سردرگمی بتوانند شناسه‌های صحیح کالا و

خدمات را در سیستم‌های گزارش‌دهی خود اعمال کنند. این اقدام به منظور انطباق کامل با قوانین جدید و جلوگیری از اختلالات در فرآیند گزارش‌دهی مالیاتی طراحی شده است.

مشمولین ارسال صورتحساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان

در ابتدا مقرر شده بود که از مهرماه ۱۴۰۲، تمامی مشاغل و اشخاص حقوقی صورتحساب‌های الکترونیکی خود را به سامانه مؤدیان ارسال کنند و این الزام برای اشخاص حقیقی از دی‌ماه ۱۴۰۲ لازم‌الاجرا شود. در آذر ماه سال ۱۴۰۲، دولت لایحه‌ای با هدف تسهیل قوانین سامانه مؤدیان تحت عنوان قانون تسهیل تکالیف مؤدیان، مرتبط با قانون پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان، به مجلس شورای اسلامی ارائه کرد که به تصویب رسید. براساس ماده (۱) این قانون، همه مؤدیان حقیقی و حقوقی از ابتدای دی‌ماه ۱۴۰۲ ملزم به صدور صورتحساب الکترونیکی شده‌اند. با توجه به چالش‌های موجود، قانون‌گذار برای برخی صاحبان مشاغل استثنائاتی قائل شده است. از تاریخ اول دی‌ماه سال ۱۴۰۲، دو گروه از اشخاص حقیقی باید صورتحساب‌های الکترونیکی خود را به سامانه مؤدیان ارسال کنند:

گروه اول: اشخاصی که فروش خالص کالا و خدمات آن‌ها در نیمه اول سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۸۰ میلیارد ریال بوده است، باید صورتحساب‌های خود را از طریق سامانه مؤدیان صادر کنند. در صورت تحقق این میزان فروش در نیمه دوم سال، آن‌ها یک دوره تنفس خواهند داشت و باید از ابتدای فصل بعد از این دوره، صورتحساب خود را ارسال کنند، بر همین اساس:

۱. برای فروش بالاتر از ۱۸۰ میلیارد ریال تا پایان شهریور ۱۴۰۲: صدور صورتحساب از اول دی‌ماه ۱۴۰۲ ضروری است.

۲. برای فروش بالاتر از ۱۸۰ میلیارد ریال تا پایان آذر ۱۴۰۲: از اول فروردین ۱۴۰۳ لازم‌الاجرا می‌شود.

۳. برای فروش بالاتر از ۱۸۰ میلیارد ریال تا پایان اسفند ۱۴۰۲: از اول تیرماه ۱۴۰۳ باید اجرا شود.

تغییر سقف تعیین شده برای اشخاص حقیقی به منظور صدور صورتحساب الکترونیکی در سال ۱۴۰۳ بر اساس نامه شماره ۱۶۸۷۹۴/۱۴۰۳ به تاریخ ۳۱ مرداد ۱۴۰۳ از معاونت حقوقی و فنی مالیاتی درباره الزام صدور صورتحساب الکترونیکی، به اطلاع می‌رساند که مؤدیان حقیقی می‌توانند با رعایت نصاب‌های تعیین شده در ماده (۱۴) مکرر قانون تسهیل تکالیف مؤدیان برای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان و تبصره‌های مربوط به آن، از معافیت عدم صدور صورتحساب الکترونیکی استفاده کنند. با این حال، این امر از صدور صورتحساب‌های الکترونیکی نوع (۱) یا (۲) توسط صاحبان مشاغل که فروش سالانه آن‌ها کمتر از نصاب مذکور است و طبق قانون ملزم به صدور صورتحساب الکترونیکی هستند، جلوگیری نمی‌کند. شایان ذکر است که نصاب مقرر در سال ۱۴۰۲ برای این افراد تا سقف ۱۸ میلیارد تومان و در سال ۱۴۰۳ تا ۱۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان و در سال ۱۴۰۴ نیز تا ۱۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان تعیین شده است.

سقف فروش تعیین شده برای اشخاص حقیقی براساس لایحه بودجه ۱۴۰۴

طبق تبصره ۱ ماده ۱۴ مکرر قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان، با هدف تسهیل شرایط برای مؤدیان مشمول این قانون، نصاب تعیین شده در این ماده برای سال‌های ۱۴۰۲، ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ به ترتیب معادل ۱۵۰، ۱۰۰ و ۵۰ برابر معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم در نظر گرفته می‌شود. بر اساس جزء (۱) بند (ز) تبصره ۱ لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، سقف معافیت مالیاتی سالانه موضوع ماده (۸۴) قانون

مالیات‌های مستقیم در سال ۱۴۰۴ معادل دو میلیارد و هشتصد و هشتاد میلیون ریال (۲.۸۸۰.۰۰۰.۰۰۰) تعیین شده است.

با توجه به تبصره ۱ ماده ۱۴ مکرر، در سال ۱۴۰۴، صاحبان مشاغلی که میزان فروش خالص کالا و خدماتشان به ۱۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان برسد، یک دوره مالیاتی فرصت یا تنفس خواهند داشت و از ابتدای دومین

دوره مالیاتی پس از عبور از این حدنصاب، این مؤدیان موظف به ارسال صورتحساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان هستند. برای مثال، اگر یک مؤدی حقیقی طی فصل بهار ۱۴۰۴ از سقف تعیین شده فروش خالص (یعنی ۱۴ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومان) عبور کند، از ابتدای فصل پاییز ۱۴۰۴ ملزم به ارسال صورتحساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان خواهد بود.

گروه دوم مشمولین: مشاغل زیر به استناد قانون بودجه، بدون توجه به حجم فروش، باید صورتحساب الکترونیکی خود را ارسال کنند:

۱. حوزه‌های پزشکی، پیراپزشکی، داروسازی و داروخانه، دامپزشکی

۲. فروشندگان تجهیزات پزشکی

۳. کسب‌وکارهای حقوقی، شامل وکالت و مشاوره حقوقی و خانواده

۴. فروشندگان و ارائه‌دهندگان خدمات در حوزه طلا، جواهر و پلاتین

۵. فروشندگان مواد معدنی

لازم به ذکر است هر سال باید قانون بودجه سنواتی را مورد توجه قرارداد تا چنانچه تغییری در این گروه‌های استثنا حاصل شده باشد طبق تغییرات جدید عمل کرد.

تکلیف مؤدیان فراخوان نشده نظام مالیات بر ارزش افزوده نسبت به صدور صورتحساب الکترونیکی مؤدیان مالیاتی که هنوز توسط سازمان امور مالیاتی کشور جزء مؤدیان فراخوان شده نظام مالیات بر ارزش افزوده نیستند، موظف به رعایت برخی الزامات خاص هستند. مطابق ماده ۴ قانون تسهیل تکالیف مؤدیان، این

گروه از مؤدیان تا زمانی که فراخوان نشوند، مشمول اخذ مالیات بر ارزش افزوده از خریداران نیستند. در صورتی که این مؤدیان مالیات و عوارضی از خریداران دریافت کنند، به میزان دو برابر مبلغ مالیات و عوارض مورد جریمه قرار خواهند گرفت؛ این جریمه قابلیت بخشودگی ندارد. همچنین، مالیات بر ارزش افزوده پرداختی این مؤدیان، تا پیش از فراخوان از سوی سازمان امور مالیاتی، به عنوان اعتبار مالیاتی آنان محسوب نخواهد شد.

با توجه به الزامات فوق، مؤدیان مذکور باید صورتحساب‌های الکترونیکی خود را مطابق قوانین صادر و در سامانه مؤدیان ثبت کنند. برای این کار، باید از شناسه کالا و خدمات موجود در سامانه stuffid.tax.gov.ir استفاده نمایند و نرخ مالیات بر ارزش افزوده را در این صورتحساب‌ها به میزان صفر تنظیم کنند.

توجه به نکات زیر برای این قبیل از مؤدیان الزامی است:

۱. اگر مؤدیانی که مشمول فراخوان نشده‌اند، به هنگام ثبت نام در نظام مالیاتی، به اشتباه وضعیت مشمولیت در نظام مالیات بر ارزش افزوده را انتخاب کرده باشند، باید در اسرع وقت این انتخاب را اصلاح کنند. این اقدام به منظور جلوگیری از تعلق جرائم قانونی الزامی است.

۲. برای اصلاح مشمولیت، مؤدیان باید به درگاه ملی خدمات الکترونیک سازمان امور مالیاتی به آدرس my.tax.gov.ir مراجعه کنند و از مسیر زیر وضعیت مشمولیت خود را ویرایش نمایند:

منوی فهرست پرونده‌های مالیاتی

پرونده‌های عملکرد و ارزش افزوده

جزئیات پرونده

بروزرسانی و تکمیل ثبت نام

ویرایش اطلاعات ثبت نام

تعیین مشمولیت ارزش افزوده

مهلت فروشنده به منظور ثبت صورتحساب‌های الکترونیکی در سامانه مؤدیان در ابتدا بر اساس دستورالعمل صدور صورتحساب الکترونیکی، مقرر شده بود که فروشندگان باید حداکثر تا ۷ روز پس از صدور، صورتحساب‌های خود را در سامانه مؤدیان ثبت کنند. اما به دلیل مشکلات زیرساختی موجود، مؤدیان قادر به رعایت این مهلت ۷ روزه نبودند. بنابراین، این مهلت به ۳۰ روز افزایش یافت تا کسب‌وکارها بتوانند خود را بیشتر با سامانه جدید تطبیق دهند. با بهبود وضعیت سامانه مؤدیان، مرکز تنظیم مقررات نظام پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان، اطلاعیه شماره ۲۲ را در تاریخ ۱۰/۱۲/۱۴۰۲ منتشر کرد، که بر اساس آن، مهلت ارسال صورتحساب‌ها به ۲۱ روز کاهش یافت.

در نهایت، این مرکز در نامه‌ای به شماره ۵۶۵۰۴/۲۶۸/د به تاریخ ۰۵/۰۸/۱۴۰۳ خطاب به مدیران کل امور مالیاتی اعلام نمود که بر اساس تصمیم کارگروه راهبری سامانه، از تاریخ ۱۵/۰۸/۱۴۰۳ حداکثر فاصله زمانی بین صدور و ارسال و ثبت صورتحساب در سامانه به ۱۲ روز کاهش می‌یابد. لذا در حال حاضر حداکثر مهلت زمانی فروشندگان به منظور ثبت صورتحساب‌ها در سامانه مؤدیان ۱۲ روز پس از تاریخ صدور صورتحساب فروش می‌باشد.

نامه دفتر فنی و مدیریت ریسک مالیاتی در خصوص نحوه صدور صورتحساب فعالیت‌های توأم

دفتر فنی و مدیریت ریسک مالیاتی در نامه شماره ۸۷۰۵۵/۲۳۲/د به تاریخ ۱۶/۱۲/۱۴۰۲، شیوه‌نامه صدور صورتحساب مالیات بر ارزش افزوده برای فعالان اقتصادی که دارای فعالیت‌های معاف و غیرمعاف به‌طور همزمان هستند را تشریح کرد. مطابق این اطلاعیه، تمامی فعالان اقتصادی که بر اساس فراخوان‌های نظام مالیاتی مکلف به اخذ مالیات بر ارزش افزوده شده‌اند، موظفند موارد زیر را رعایت کنند:

۱. صدور صورتحساب برای فعالیت‌های غیرمعاف: فعالان اقتصادی که دارای فعالیت‌های معاف و مشمول مالیات بر ارزش افزوده هستند باید برای قسمت غیرمعاف فعالیت‌های خود، صورتحساب مالیات بر ارزش افزوده صادر نمایند.

۲. رعایت قوانین و مقررات: این فعالان باید در روند صدور صورتحساب، تمام قوانین و مقررات مربوط به مالیات بر ارزش افزوده، شامل ضوابط ثبت‌نام و اجرای مقررات مرتبط را رعایت کنند.

۳. ضرورت تفکیک فعالیت‌ها: فعالان اقتصادی باید به‌دقت، فعالیت‌های معاف و غیرمعاف خود را جداگانه مشخص کرده و برای هر بخش، صورتحساب جداگانه صادر نمایند تا در محاسبه مالیات پرداختی دچار خطا نشوند.

هدف اصلی از انتشار این نامه، شفاف‌سازی و تسهیل فرآیند مالیات‌ستانی برای فعالان اقتصادی است تا با پیروی دقیق از قوانین، از هرگونه اشکال و ابهام در محاسبات مالیاتی جلوگیری شود. همچنین توصیه می‌شود که فعالان اقتصادی به فراخوان‌های مالیاتی توجه کنند، زیرا مشمولیت مالیات بر ارزش افزوده بر پایه این فراخوان‌ها تعیین می‌شود. لذا به فعالان اقتصادی توصیه می‌شود که به‌طور منظم اطلاعات و قوانین جدید مالیات بر ارزش افزوده را از منابع رسمی سازمان امور مالیاتی پیگیری کنند تا از آخرین تغییرات و به‌روزرسانی‌ها باخبر باشند.

چه مواردی نیاز به صدور صورتحساب الکترونیکی ندارد؟

در خصوص مصادیق عدم الزام به صدور صورتحساب الکترونیکی در ابتدا معاونت حقوقی و فنی مالیاتی نامه‌ی شماره ۷۸۷۶۱/۲۱۰/د مورخ ۱۱/۱۱/۱۴۰۲ خطاب به مدیرکل امور مالیاتی ابلاغ کرد که براساس آن موارد زیر نیازی به صدور صورتحساب الکترونیکی در سامانه مؤدیان نداشتند:

۱. درآمد اجاره اموال غیرمنقول

۲. خرید و فروش سهام / اوراق بهادار

۳. سود و زیان حاصل از تسعیر ارز

۴. سود سپرده بانکی

۵. سود سهام و اوراق بهادار

۶. حق عضویت

۷. کمک‌های بلاعوض

در گام بعدی رئیس کل سازمان امور مالیاتی، بر اساس ابلاغیه جدیدی به شماره ۸۹۴۶۶/۲۰۰/د مورخ ۰۳/۱۲/۱۴۰۳ برخی موارد را از الزام به صدور صورتحساب الکترونیکی معاف اعلام کرد. این تصمیم با توجه به سؤالات و ابهامات مؤدیان محترم مالیاتی اتخاذ شده است. بر اساس این ابلاغیه، موارد زیر از الزام به صدور صورتحساب الکترونیکی معاف می‌باشند:

۱. اعطای تسهیلات توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری

۲. بیمه سازمان‌های تأمین اجتماعی

۳. کسور بازنشستگی توسط صندوق‌های بازنشستگی

۴. فروش ارز

۵. کسر خسارت‌ها و جرایم

۶. آورده نقدی یا غیرنقدی به عنوان سرمایه

۷. کمک‌های دولتی

این اقدام با هدف ساده‌سازی و بهبود تعاملات مالیاتی میان مؤدیان و سازمان امور مالیاتی صورت گرفته است و انتظار می‌رود که به افزایش کارایی سیستم مالیاتی کمک کند. رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، سید محمدهادی سبحانیان، اعلام کردند که این معافیت‌ها در راستای پاسخگویی به نیازهای مؤدیان و تسهیل فرآیندهای اداری اجرایی شده است.

فرایند ثبت و واکنش به صورتحساب در سامانه مؤدیان

پس از صدور صورتحساب الکترونیکی توسط فروشنده و ارسال آن به سامانه مؤدیان یک نسخه از صورتحساب در کارپوشه فروشنده (تحت عنوان صورتحساب فروش) و یک نسخه در کارپوشه خریدار قرار می‌گیرد. خریدار پس از مشاهده صورتحساب در کارپوشه خود، باید ظرف ۳۰ روز نسبت به آن واکنش نشان دهد. در صورتی که خریدار اقدامی انجام ندهد، سامانه به صورت خودکار صورتحساب را تأیید می‌کند. واکنش‌های ممکن به صورتحساب از طریق سامانه در حالت‌های زیر تعریف شده‌اند:

۱. در انتظار واکنش: این وضعیت زمانی است که صورتحساب به کارپوشه خریدار ارسال شده اما وی هنوز اقدامی (تأیید یا رد) نسبت به آن انجام نداده است. خریدار ۳۰ روز فرصت دارد تا نسبت به صورتحساب ثبت شده واکنش نشان دهد. در صورت بی‌توجهی خریدار طی بازه زمانی مقرر، سامانه صورتحساب را به صورت سیستمی تأیید می‌کند که این تأیید به معنای پذیرش ضمنی صورتحساب توسط خریدار است.

۲. تأیید شده: این وضعیت زمانی رخ می‌دهد که خریدار صورتحساب را در بازه مقرر تأیید کند، یا صورتحساب به دلیل عدم واکنش خریدار به صورت سیستمی تأیید شود.

پیامد تأیید صورتحساب:

برای فروشنده: این تأیید به منزله ثبت رسمی معامله در سامانه مؤدیان و اظهار در دفاتر مالیاتی است.

برای خریدار: امکان استفاده از این صورتحساب برای اعتبار مالیاتی و درج در دفاتر مالیاتی فراهم می‌شود. مشروط بر شرایطی نظیر پرداخت نقدی. در صورت پرداخت نسبه، خریدار باید پس از تکمیل جدول پرداخت، تأیید نهایی را انجام دهد.

۳. رد شده: اگر خریدار صورتحساب را تأیید نکند و به دلیل اشکالات یا اختلافات مالی، آن را رد کند، فروشنده باید نسبت به اصلاح یا ابطال صورتحساب رد شده اقدام نماید. مهلت قانونی برای رد صورتحساب نیز همان بازه ۳۰ روزه است و اعتراض خریدار فقط در این بازه معتبر تلقی خواهد شد.

۴. عدم نیاز به واکنش این حالت بیشتر در شرایطی پیش می‌آید که نیازی به تأیید یا رد صورتحساب توسط خریدار نباشد.

دلایل این وضعیت:

صورتحساب مربوط به فروش به مصرف‌کننده نهایی باشد (صورتحساب نوع دوم).
فروشنده خود اقدام به ابطال صورتحساب کرده باشد.

خریدار صورتحساب را قبلاً رد کرده و فروشنده آن را ابطال کرده باشد.

۵. عدم امکان واکنش: این وضعیت زمانی رخ می‌دهد که خریدار به دلایل مختلفی نتواند به صورتحساب صادر شده واکنش نشان دهد. این دلایل شامل موارد زیر است:

خریدار فاقد کارپوشه فعال در سامانه باشد.
اطلاعات یا شناسه اقتصادی خریدار به درستی ثبت نشده باشد.
پرونده مالیاتی خریدار در گام ۴ سامانه مالیاتی نباشد.
فقدان شناسه یکتای حافظه مالیاتی یا خطاهای مرتبط با ثبت نادرست اطلاعات هویتی.
در این موارد فروشنده باید صورتحساب را ابطال کرده و مشکلات مربوط به اطلاعات خریدار یا موارد دیگر را اصلاح کند.

سامانه مؤدیان نقطه ی پایان معاملات فصلی

با توجه به **ماده ۷ قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان**، شرایط جدیدی برای تسهیل مدیریت و نظارت بر فرآیندهای مالی و اقتصادی کشور فراهم شده است. در این ماده تأکید شده که تمامی مؤدیان موظف به استفاده از سامانه‌های مشخص شده هستند. اطلاعات مربوط به صورتحساب الکترونیکی باید در این سامانه‌ها ثبت شوند و در نتیجه، دیگر نیازی به ارسال صورتحساب فصلی نخواهد بود. این ماده به افزایش شفافیت و نظم در انجام معاملات کمک می‌کند و مؤدیانی که الزامات این قانون را رعایت نکنند، ممکن است با جریمه‌های مالی و محدودیت‌های قانونی مواجه شوند.

استفاده منظم از پایانه‌های فروشگاهی به عنوان ابزاری کارآمد، امکان ثبت و مدیریت دقیق تراکنش‌های مالی را فراهم می‌کند. این سیستم‌ها به دولت کمک می‌کنند تا نظارت مؤثرتری بر فعالیت‌های اقتصادی داشته باشد و از تخلفات مالیاتی پیشگیری کند. علاوه بر این، اجرای این قانون، چارچوبی شفاف و یکپارچه برای مؤدیان ایجاد می‌کند که همکاری آن‌ها با سازمان مالیاتی را تسهیل می‌نماید. با راه‌اندازی کامل این سامانه و عضویت تمامی مشمولان، ارسال صورتحساب فصلی حذف خواهد شد. همچنین، در صورتی که صورتحساب‌ها در سامانه‌های دولتی مانند ***ثامن*** ثبت شده باشند، نیازی به ثبت مجدد آن‌ها در سامانه مؤدیان نیست.